

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผล

การศึกษาวิจัย การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน สำหรับกรรมการสหภาพแรงงาน ครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรสำหรับฝึกอบรมกรรมการสหภาพแรงงาน มีขอบเขตเนื้อหาเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในบทบัญญัติข้อกฎหมายของพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 สามารถคำนวณผลตอบแทนจากการทำงาน และผลประโยชน์เมื่อออกจากงานได้อย่างถูกต้อง และให้กรรมการสหภาพแรงงานได้ตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ขั้นพื้นฐานที่ถูกจ้าง-นายจ้างพึงปฏิบัติต่อกันตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินหลักสูตร ได้แก่ กรรมการสหภาพแรงงานในจังหวัดชลบุรีและระยอง จำนวน 36 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามลำดับขั้นดังนี้ คือ สร้างหลักสูตรการฝึกอบรม โดยยึดแนวทางของ ฮิลดา ทาบา โดยแบ่งขั้นตอนการสร้างหลักสูตรออกเป็น 6 ขั้นตอน คือ 1. วิเคราะห์หาความต้องการการฝึกอบรม 2. กำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร 3. กำหนดเนื้อหาของหลักสูตร 4. วิเคราะห์ผู้เข้าอบรม 5. กำหนดกิจกรรมการฝึกอบรม และ 6. กำหนดการวัดและประเมินผล ผลการศึกษาวิจัยได้โครงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ที่มีหน่วยการฝึกอบรม จำนวน 6 หน่วย ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรม จำนวน 6 ชั่วโมง จากนั้นจึงปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและด้านเนื้อหา ประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร แล้วจึงปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ นำหลักสูตรที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปดำเนินการจัดการฝึกอบรมให้กับกรรมการสหภาพแรงงานในจังหวัดชลบุรีและระยอง จำนวน 36 คน โดยผู้วิจัยเป็นวิทยากรและดำเนินการฝึกอบรมด้วยตนเอง ทำการทดสอบความรู้ของผู้เข้าอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม โดยใช้แบบทดสอบความรู้ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้ว เพื่อนำผลจากการฝึกอบรมมาประเมินคุณภาพของหลักสูตร ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนำหลักสูตรที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและด้านเนื้อหาประเมินคุณภาพของหลักสูตร ผู้วิจัยทำการประเมินหลักสูตรโดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้าอบรม และจากผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ 2 ประเด็นดังนี้ คือ

หลักสูตร

การศึกษาวิจัย การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน สำหรับกรรมการสหภาพแรงงานจังหวัดชลบุรีและระยอง ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้เบื้องต้น องค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกันอย่างดี เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการฝึกอบรม โดยศึกษาวิเคราะห์หาความต้องการการฝึกอบรมก่อน จากนั้นจึงทำการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ได้หลักสูตรที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของกรรมการสหภาพแรงงาน

การประเมินหลักสูตร

1. การประเมินคุณภาพหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร 1 ท่าน และด้านเนื้อหา 4 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญประเมินว่าหลักสูตรที่พัฒนามีคุณภาพระดับดี ผ่านเกณฑ์คุณภาพที่กำหนดไว้สามารถนำไปฝึกอบรมกับกรรมการสหภาพแรงงานได้ดี

2. การประเมินคุณภาพหลักสูตร โดยการฝึกอบรมจริง โดยนำหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ไปฝึกอบรมกับกรรมการสหภาพแรงงานในจังหวัดชลบุรีและระยอง จำนวน 36 คน ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาหลักสูตร

ผลการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ทำให้ได้หลักสูตรการฝึกอบรมที่มีคุณภาพและเหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมกรรมการสหภาพแรงงาน การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปตามขั้นตอนของการนำเสนอแนวทางการวิจัยทุกขั้นตอน กล่าวคือ

1.1 การสร้างหลักสูตร ได้เริ่มต้นกระบวนการโดยศึกษาวิเคราะห์หาความต้องการการฝึกอบรมก่อน โดยศึกษาข้อมูลจากสถิติผลการตรวจแรงงานทั่วไป และข้อร้องทุกข์ของลูกจ้าง ของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ในปี พ.ศ. 2545 เพราะเรื่องที่นายจ้างปฏิบัติไม่ถูกต้องกฎหมายและข้อร้องทุกข์ของลูกจ้าง คือ สภาพปัญหาของการบังคับใช้ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ซึ่งก็คือความต้องการการฝึกอบรม จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวทำให้ได้ความต้องการการฝึกอบรม เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 จำนวน 9 หมวด การวิเคราะห์หาความต้องการการฝึกอบรมที่ถูกต้องเป็นผลให้หลักสูตรการฝึกอบรมที่พัฒนาแล้วมีคุณภาพผ่านเกณฑ์ที่

กำหนดทุกประการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิมา สิริคำหอม (2542, หน้า 51) ว่ากระบวนการประเมินหาความจำเป็นในการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์ต่อผลการฝึกอบรม การนำเอากระบวนการประเมินหาความจำเป็นในการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดการฝึกอบรม จะทำให้การจัดการฝึกอบรมนั้นสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม

1.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ได้กำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องและครอบคลุมความต้องการการฝึกอบรมทุกข้อ สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ได้ 13 ข้อ และผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินว่าจุดมุ่งหมายที่กำหนดนั้นมีความสอดคล้องกับความต้องการการฝึกอบรมเป็นอย่างดี ทำให้หลักสูตรที่พัฒนามีคุณภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกประการ

1.3 การกำหนดโครงสร้างเนื้อหาและระยะเวลาในการฝึกอบรม ได้กำหนดเนื้อหาให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกประการ โดยกำหนดระยะเวลาในการฝึกอบรมไว้ 6 ชั่วโมง เมื่อทำการฝึกอบรมจริงพบว่า ระยะเวลาในการฝึกอบรมที่กำหนดไว้นั้นสั้นไป เนื่องจากเนื้อหามีมาก และผู้เข้าอบรมมีปัญหาข้อสงสัยจากประสบการณ์การทำงานหลายประการ มีการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง จึงต้องขยายระยะเวลาการฝึกอบรมออกไป และตัดลดเนื้อหาบางส่วนลง

1.4 การวิเคราะห์ผู้เข้าอบรม เป็นการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เข้าอบรม โดยศึกษาจากประวัติของกรรมการสหภาพแรงงานในจังหวัดชลบุรีที่จดทะเบียนระหว่างปี พ.ศ. 2544 -- 2546 ทำให้ทราบคุณลักษณะของผู้เข้าอบรม ว่า เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานหลายปี มีอายุระหว่าง 20 – 40 ปี มีการศึกษาระดับปานกลาง ตั้งแต่ระดับชั้นประถม ถึง ระดับอนุปริญญา การวิเคราะห์คุณลักษณะผู้เข้าอบรมที่ถูกต้อง ทำให้สามารถกำหนดกิจกรรมการฝึกอบรมที่เหมาะสม และทำให้การจัดการฝึกอบรมบรรลุผลตามที่ตั้งไว้

1.5 การจัดกิจกรรมในการฝึกอบรม ได้จัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เข้าอบรม ด้วยเนื้อหาเป็นเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายและผู้เข้าอบรมเป็นผู้ใหญ่ อยู่ในวัยทำงาน มีประสบการณ์มาก จึงมุ่งเน้นให้ผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นมากกว่าการบรรยาย โดยได้จัดกิจกรรมการฝึกอบรม ดังนี้

1.5.1 การบรรยาย เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้ทราบบทบัญญัติของข้อกฎหมาย

1.5.2 การระดมสมอง เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้อภิปราย แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

1.5.3 การทำแบบฝึกหัด เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้ประเมิน และทบทวนความเข้าใจในบทบัญญัติของข้อกฎหมาย

1.5.4 กรณีศึกษา ได้นำคำพิพากษาศาลฎีกามาเป็นตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้มีความเข้าใจในบทบัญญัติของข้อกฎหมายชัดเจนยิ่งขึ้น

การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้เข้าอบรมมีความสนใจและแลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างกว้างขวาง ทำให้การฝึกอบรมบรรลุผลตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญลักษณ์ พรุฑยัตน์ (2539, บทคัดย่อ) ว่า ปัญหาของการจัดกิจกรรมในการฝึกอบรม คือ ผู้เข้าอบรมขาดความสนใจเนื่องจากวิทยากรใช้วิธีการบรรยายเพียงอย่างเดียว ขาดกิจกรรมเสริมในขณะบรรยาย และวิธีการฝึกอบรมไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เข้าอบรม

2. ผลการประเมินหลักสูตร

2.1 จากการประเมินหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นว่าหลักสูตรมีคุณภาพในระดับดี ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และมีข้อเสนอแนะบางส่วน เมื่อแก้ไขแล้ว ได้หลักสูตรที่มีความสอดคล้องทั้งด้าน ความต้องการการฝึกอบรม จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหารายวิชา กิจกรรมการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผล

2.2 จากการประเมินหลักสูตรโดยการฝึกอบรมจริงตามหลักสูตร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้าอบรมมีความก้าวหน้าทางสถิติ แสดงว่า หลักสูตรที่พัฒนามีคุณภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สามารถนำไปใช้ฝึกอบรมกรมการสหภาพแรงงานได้อย่างเหมาะสม และมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการทดสอบความรู้ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 กับกรรมการสหภาพแรงงานในจังหวัดชลบุรีและระยอง ก่อนการฝึกอบรม พบว่า กรรมการสหภาพแรงงานมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 10.14 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ร้อยละ 50 เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า มีผู้ที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 50 เพียง 9 คน แสดงให้เห็นว่ากรรมการสหภาพแรงงานยังขาดความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 อยู่เป็นจำนวนมาก สมควรที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องจะได้เร่งจัดการฝึกอบรม เพื่อให้กรรมการสหภาพแรงงานและผู้ใช้งานแรงงานได้มีความรู้ ความเข้าใจ ในกฎหมายแรงงานมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

2. หลักสูตรที่พัฒนามีระยะเวลาในการฝึกอบรมน้อยไป สมควรที่จะขยายระยะเวลาการฝึกอบรม ออกเป็น 12 ชั่วโมง (2 วัน) หรือหากมีข้อจำกัดในเรื่องเวลา ควรตัดลดเนื้อหาบางส่วนเพื่อให้เหมาะสมกับระยะเวลา จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผลการวิจัย พบว่าควรมุ่งเน้นเรื่อง เงินประกันการทำงาน สิทธิเกี่ยวกับวันหยุดและวันลา การคำนวณค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุด คณะกรรมการสวัสดิการในสถานประกอบการ

คณะกรรมการความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ในสถานประกอบการ และคำขอเสนอ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. กฎหมายแรงงานซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้ใช้แรงงานนั้นมีอยู่หลายฉบับ อาทิเช่น พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เพื่อให้การจัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับกฎหมายแรงงานเป็นไปตามกระบวนการจัดการฝึกอบรมที่ถูกต้อง ควรมีการศึกษาวิจัยพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเรื่องอื่นๆเพิ่มเติม อาทิเช่น การบริหารงานสหภาพแรงงาน การบัญชีสหภาพแรงงาน เทคนิคการเจรจาต่อรอง การจัดตั้งสหภาพแรงงาน ภาวะผู้นำ กองทุนเงินทดแทนและกองทุนประกันสังคม
2. พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 สำหรับกรรมการสหภาพแรงงาน ภายใต้กรอบระยะเวลาการฝึกอบรม 12 ชั่วโมง (2 วัน) หรือระยะเวลาการฝึกอบรม 6 ชั่วโมง โดยคัดสรรเนื้อหาบางส่วนลง และให้ผู้เข้าอบรมได้มีส่วนร่วมมากขึ้น
3. ศึกษาวิจัยประเมินคุณภาพของหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ที่พัฒนานี้ โดยศึกษาวิจัยกับกลุ่มประชากรอื่น ๆ อาทิเช่น กลุ่มผู้ใช้แรงงานสระบุรีและใกล้เคียง กลุ่มผู้ใช้แรงงานอ้อมน้อย-อ้อมใหญ่ กลุ่มผู้ใช้แรงงานรังสิตและใกล้เคียง หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลในจังหวัดชลบุรีและระยอง
4. ควรมีการศึกษาวิจัย เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน โดยกำหนดกิจกรรมการฝึกอบรมที่แตกต่างกันออกไปเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เข้าอบรม